

Motorferdsel i utmark: Statsforvalterens rolle og fokus

Anne Sundet Tangen, seksjonsleder plan- og
inngrepsseksjonen, klima- og miljøavdelingen

webinar 24.5.23

Statsforvalteren i Trøndelag

Trööndelagen Staatehaaltoje

Regelverket - formål

Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag (motorferdselloven LOV-1977-06-10-82):

§ 1.(formål): Formålet med denne lov er ut fra et samfunnsmessig helhetssyn å regulere motorferdselen i utmark og vassdrag med sikte på å verne om naturmiljøet og fremme trivselen.

Forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag (nasjonal forskrift, FOR-1988-05-15-356):

§ 1: I utmark og på islagte vassdrag (som definert i lovens § 2) kan motorkjøretøyer bare brukes når det skjer i samsvar med denne forskrift.

All motorferdsel i utmark og på islagte vassdrag skal foregå aktsomt og hensynsfullt for å unngå skade og ulempe for naturmiljøet og mennesker.

Motorferdsel i utmark – oppgaver og roller

- Kommunene
- Statens naturoppsyn SNO
- Politiet
- Miljødirektoratet
- Klima- og miljødepartementet KLD
- Statsforvalteren SF
- Grunneiere
- Allmennhet og interesseforeninger m.fl.

- Viktig med ryddighet, dvs. å rendyrke rollene – hvem gjør hva?

SF sin rolle motorferdsel, våre oppgaver

- Behandle klagesaker både på snø og barmark, inkl. settestatsforvaltersaker (tillatelser, snøscooterløyper)
- Oversikt over kommunale vedtak, omgjøring av vedtak utenfor regelverket
- Høringer snøscooterløyper, inkl. klagebehandling settestatsforvalter
- Veiledning i regelverket, fortrinnsvis kommunene (både løpende veiledning, samt webinarer/seminarer)
- Veiledning om billøp på islagte vann (arrangementer), - reguleringsplan
- Beslutte øvingsområder for kjøreopplæring – behovsprøvd, dialog med kommunene
- Dialogforum med SNO og politiet
- Innspill til lovutvalget

Annet

- Meldinger om ulovlig motorferdsel i utmark – henvises til Mdir sin tipsside
- Kommunale retningslinjer på høring
- Henvendelser (fra privatpersoner) som skal til førsteinstansen

Lovutvalget – utredning 1.12.23

Egen nettside: <https://motorferdsellovutvalget.no/>

Motorferdsellovutvalget

Et offentlig utvalg som ser på regelverket om motorferdsel i utmark og vassdrag

Mandat ▼ Om utvalget Møter og aktiviteter Innspill ▼ Referansegruppe

Motorferdsellovutvalget

Motorferdsellovutvalget er et offentlig lovutvalg som ble nedsatt av Kongen i Statsråd 3. september 2021. Utvalget skal gjennomgå regelverket om motorferdsel i utmark og vassdrag og foreslå endringer i dette. Utvalget skal levere sin utredning innen 1. desember 2023.

Oppsummering

- Rendyrke rollene
- Veiledning er sentralt
- Rettsikkerhet - lovlig motorferdsel
- Ivareta klima og miljø på saksfeltet
- Gi innspill til lovutvalget (dele erfaringer)

Motorferdsel i utmark og vassdrag

Webinar for kommunene i Trøndelag
Teams 24.05.2023

Statsforvalteren i Trøndelag

Trööndelagen Staatehaaltoje

Motorferdsel

> Verktøy

> Nettkurs

> Presedensarkivet

Snøskuter i vårsola. Dette er én av typene kjøretøy som reguleres gjennom lov og forskrift om motorferdsel i utmark. Kreditering: mostphotos.com

Oppdatert 03.01.2023

Kjøring med motorisert kjøretøy i utmark reguleres av motorferdselloven med tilhørende forskrifter. Det er kommunene som håndhever loven på dette området. Statsforvalteren gir veiledning til kommunene og er klagemyndighet for kommunale vedtak.

[Vis mer ▼](#)

Publisert 28.04.2023

Disse skuterløypene får forlenga åpning

Statsforvalteren i Troms og Finnmark har forlenga åpning av 146 antall skuterløyper etter 4. mai. 54 løyper får ikke forlenga åpning, er allerede stengt eller søknaden er trukket av kommunen.

Kontaktpersoner

[Gøril Einarsen](#)
Tlf: 77 64 21 13

[Marie Aas Westvik](#)
Tlf: 78 95 03 68

Lenker

[Motorferdselloven](#)

[Veiledere fra Miljødirektoratet](#)

[Nyheter om motorferdsel](#)

[Forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på slagte vassdrag](#)

[Miljødirektoratet: Regulering av motorferdsel i utmark](#)

Temasider

- [Motorferdsel og reindrift](#)
- [Motorferdsel under elvejakt](#)
- [Fin-prosjektet](#)
- [Barmarkskjøring](#)
- [Snøskuter til hytte](#)
- [Snøskuter- og barmarksløyper](#)

Kort forklart

- [Når er motorferdsel i utmark tillat?](#)
- [Regler for søknad og klage](#)
- [Motorferdselsmyndighetene](#)

<https://www.statsforvalteren.no/nb/troms-finnmark/miljo-klima/motorferdsel/>

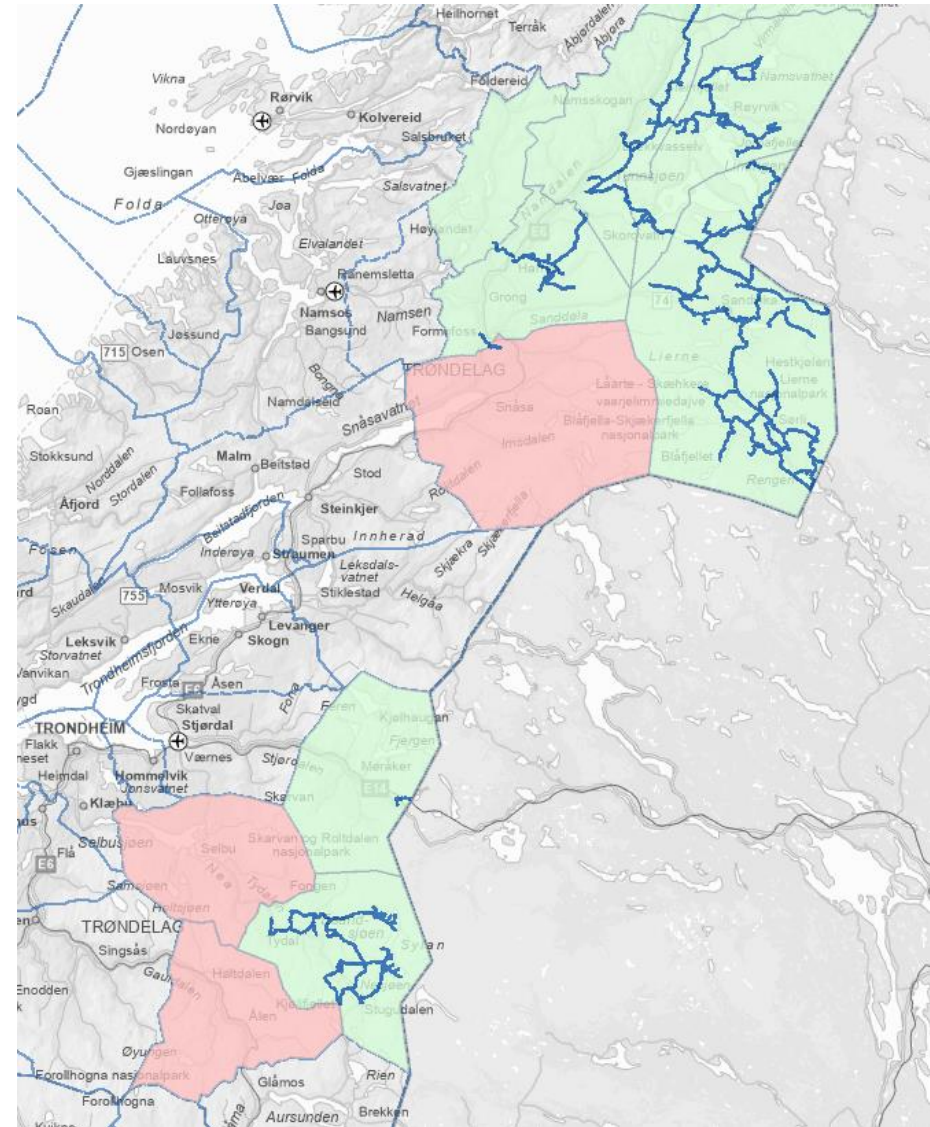

Snøscooterløyper – kartfesting

Kommunen skal fastsette snøskuterløypene i eget kart. Dette følger av [nasjonal forskrift § 4a](#) andre ledd andre punktum.

Kartdata innrapporteres til Miljødirektoratets nasjonale database for snøscooterløyper (Naturbase).

Brukernavn og tilgangsstyring til Naturbase forespørres ved å sende en e-post til skuterloyper@miljodir.no.

Definisjon bilveg og traktorveg

Skille bilveg/traktorveg/kjørespor – hvilken betydning har dette?

Bilveg: Omfattes ikke av motorferdselloven – «fritt fram for alle til å kjøre»

Hva skal til for at vi har bilvegstandard?

<https://www.statsforvalteren.no/nb/troms-finnmark/miljo-klima/motorferdsel/>

Definisjon bilveg

Bilvegstandard, oppsummert:

- Må kunne kjøre
 - med «vanlig bil»,
 - på «vanlig» måte,
 - uavhengig av været

Traktorveg

Omfattes av motorferdselloven – er å regne som utmark

Hvem kan kjøre på traktorveg?

- Direktehjemlet kjøring – egentlig ikke noe skille fra «ordentlig utmark», ut over aktsomhetskravet
- Tillatelse etter § 5a – kjøring i utmarksnæring etter tillatelse fra kommunen - bare her traktorvegstandarden får direkte betydning

Definisjon traktorveg

Traktorvegstandard, § 5:

- Vei bygd i samsvar med normalen for landbruksveger, klasse 7 og 8
- Gjelder følgelig ikke «kjørespor»
- Kommunen må ta stilling til om vegen minimum tilsvarer klasse 8-standard

Traktorveg ?

Ja!

Tja..... 🤔

Nei, dette er et kjørespor!

Vilkårene i forskriften § 6 – med konkret eksempel på omgjøringssak

- «I unntakstilfelle kan kommunen etter skriftlig søknad gi tillatelse til kjøring utover § 2–§ 5, dersom søkeren påviser et særlig behov som ikke knytter seg til turkjøring, og som ikke kan dekkes på annen måte. Før eventuell tillatelse gis, skal transportbehovet vurderes mot mulige skader og ulemper i forhold til et mål om å redusere motorferdselen til et minimum»

Eksempelsak

- Hva gikk vedtaket ut på?
- Hva vurderte Miljødirektoratet?

Hva ligger i begrepet «særlig behov»?

- Spørsmål om rettsanvendelse. Ikke opp til kommunen å bestemme hvordan forskriften skal tolkes ut fra politiske vurderinger om hva de mener burde være tillatt.
- Hensynet til det kommunale selvstyret kommer ikke inn i vurderingen av «særlig behov»
- Vilkår er knyttet til søkers transportbehov. «spesielt» eller «usedvanlig stort» behov, motsetning til «alminnelig» behov.
- Behov der forskriften har spesifikke bestemmelser om når kommunen kan og ikke kan gi dispensasjoner, vil i seg selv ikke kunne anses som "særlige behov" som gir grunnlag for dispensasjon etter § 6.

Konklusjon

- Vedtakene framsto som om kommunen har ment at turene skal dekke det alminnelige transportbehovet ved bruk av hyttene sommerstid. Det kunne derfor ikke regnes som et "særlig behov" etter forskriften § 6.
- Vedtakene manglet også vurdering av vilkårene i § 6 (saksbehandlingsfeil)
- Vedtakene ble vurdert som ugyldige

Aktsomhetsplikt og vilkår om å vurdere skader og ulemper

- NF § 6 annet punktum: «Før eventuell tillatelse gis, skal transportbehovet vurderes mot mulige skader og ulemper i forhold til et mål om å redusere motorferdselen til et minimum»
- Utslag av aktsomhetsplikten i motorferdselloven § 8, som skal tolkes i samsvar med formålsbestemmelsen i § 1 om å verne om naturmiljøet og fremme trivselen.
- Aktsomhetsplikt gjelder ikke bare for § 6 men alle andre regler i forskriften og loven
- Krever også en vurdering av samlet belastning etter nmfl § 10, og de øvrige bestemmelsene i nmfl § 8-12
- Den som ferdes i naturen plikter å følge aktsomhetsnormen, men her har også kommunen en veiledningsplikt og inkludere aktsomhetsplikten i sine vedtak.

